

ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΤΩΝ ΘΡΗΣΚΕΙΩΝ*

Υ Π Ο

ΛΕΩΝΙΔΟΥ ΙΩ. ΦΙΛΙΠΠΙΔΟΥ

ΤΑΚΤΙΚΟΥ ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ

1913	% ἐπὶ τοῦ πληθυσμοῦ	ἀριθμὸς ὀπαδῶν
Πρωτόγονοι	6,1	97.112.000
Κίνα: Κομφουκιανισμὸς	15,6	248.352.000
Ἰαπωνία: Σιντοϊσμὸς	3,2	50.944.000
Βουδδισμὸς	8,1	128.952.000
Χινδουϊσμὸς	13,5	214.920.000
Ἰουδαϊσμὸς	0,7	11.144.000
Ἰσλαμισμὸς	13,4	213.328.000
ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΣ	38,5	612.920.000
Ὁρθόδοξοι	8,9	=141.688.000
Ῥωμαιοκατικοὶ	17,7	=281.784.000
Προτεστάνται	11,9	=189.448.000
Ἄνεξακρίβωτοι	0,9	14.328.000
	<u>100%</u> =	<u>1.592.000.000</u>

Ἄλλ', ἐν πρώτοις, οἱ πρωτόγονοι: εἶναι δυνατὸν τῷ 1913 νὰ ἦσαν 97.112.000=6,1%, ὅταν τῷ 1903 ἦσαν 145.000.000=9,42% τοῦ τότε πληθυσμοῦ τῆς γῆς καί, ὡς θὰ ἴδωμεν, τῷ 1922 ἦσαν 9,5-10,6=10,05 περίπου τοῖς %=165.000.000 περίπου;

Ἄν ἀναλογίσωμεν τὴν ἐτησίαν αὔξησιν αὐτῶν ἐπὶ τῇ βάσει τῆς περὶ αὐτῶν ἀριθμητικῆς πληροφορίας τῶν στατιστικῶν 1903 καὶ 1922, θὰ εὑρωμεν, ὅτι πρέπει νὰ παρουσιάσῃσι κατ' ἔτος αὔξησιν 1.052.632 καὶ ἐπομένως τῷ 1913 πρέπει νὰ ἦσαν περίπου (145.000.000+10.526.320=)155.526.320, ἤτοι ἐπὶ πληθυσμοῦ 1.592.000.000. τὰ 9,77% αὐτοῦ, ποσοστὸν ἀνάλογον πρὸς τὸ τῶν ἐτῶν 1903 καὶ 1922.

Ταῦτα ὡς πρὸς τοὺς πρωτογόνους.

Ὡς πρὸς τὸν Κομφουκιανισμὸν τῆς στατιστικῆς τοῦ 1913, δύναται νὰ θεωρηθῇ, ὅτι αὕτη, συγκρινομένη πρὸς τὰς τοῦ 1903, 1914 καὶ 1922, συνεπεριλαμβάνει ἐν αὐτῷ καὶ τὸν Ταοϊσμόν, λόγῳ τῆς μετὰ τοῦ Κομφουκιανισμοῦ συγκράσεώς του, ὅτι δηλ. δὲν ἀφίσταται πολὺ τῆς πραγματικότητος.

* Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγούμενου τεύχους.

Δὲν δύναται ὁμως νὰ λεχθῆ τὸ αὐτὸ καὶ ὡς πρὸς τὸν Σιντοϊσμόν οὐδαμῶθεν τῆς ἱστορίας του προκύπτει, ὅτι οὗτος ἀπὸ τοῦ 1903 (17 ἐκ.= 1,10% ἐπὶ τοῦ τότε πληθυσμοῦ τῆς γῆς) ἠῤῥξήθη ἐντὸς 10 ἐτῶν (1913) εἰς 50.944.000 (=3,2%) οὐδ' ὅτι οὗτος ἐξέπεσε τῷ 1922 εἰς 24.697.367 (1,5% τοῦ πληθυσμοῦ)· δεδομένου δ', ὅτι ἡ ἐπὶ τοῦ ἐκάστοτε πληθυσμοῦ τῆς γῆς ἀπὸ τοῦ 1903 μέχρι τοῦ 1960 ποσοστιαία ἀναλογία κυμαίνεται μεταξὺ 0,83 καὶ 1,13=1,03% κατὰ μέσον ὄρον, ἔπεται, ὅτι τὸ ἐν τῇ στατιστικῇ τοῦ 1913 ποσοστὸν 3,2% ἐπὶ τοῦ πληθυσμοῦ τῆς γῆς (=50.944.000 Σιντοῖσται) εἶναι σχεδὸν τριπλάσιον τοῦ πραγματικοῦ. Ἡ μεταξὺ τῶν ἐτῶν 1903 (17.000.000) καὶ 1922 (24.697.365) ἐτησία ἀναλογία αὐξήσεως εἶναι 405.125, ἄρα ἐντὸς δεκαετίας (1903-1913) ἐνδέχεται νὰ ἠῤῥξήθησαν οἱ Σιντοῖσται κατὰ 4.051.250† (1903) 17.000.000=(1913)21.051.250=(ἐπὶ πληθυσμοῦ 1.592.000.000) 1,32%, ποσοστὸν λογικόν, μὴ ἀφιστάμενον τῶν δεδομένων ἐν ταῖς λοιπαῖς στατιστικαῖς.

Καὶ ἡ περὶ τοῦ Χριστιανισμοῦ πληροφορία τῆς στατιστικῆς τοῦ 1913 δὲν φαίνεται ἀνταποκρινομένη πρὸς τὴν πραγματικότητα, ἀλλ' ὑπερβάλλουσα ταύτην. Τὰ 549.000.000 χριστιανῶν τοῦ 1903 (35,71) δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἠῤῥξήθησαν ἐντὸς δεκαετίας (1913) εἰς 612.920.000 (=38,5%), ἦτοι κατὰ 63.920.000 καὶ μετὰ ἑννέα ἔτη (1922) νὰ ἡλαττώθησαν εἰς 564.746.413 (=τὸ ποσοστὸν τῶν εἰς 34,3), ἦτοι κατὰ 48.174.413, παρὰ τὸν μεσολαβήσαντα παγκόσμιον πόλεμον· τὸ ποσοστὸν πτώσεως ἀπὸ 38,5% εἰς 34,3%=4,2% εἶναι πολὺ, δεδομένου, ὅτι αἱ θρησκευτικαὶ στατιστικαὶ δὲν μεταλλάσσουν ἀπὸ τῶν ἐν Ῥωσίᾳ προσκαίρων δοκιμασιῶν γνώμονα ὡς πρὸς τὴν ἐκτίμησιν τῶν ἐν αὐτῇ θρησκευτικῶν συνθηκῶν καὶ συγκεκριμένως ὡς πρὸς τὸν ἐν τοῖς χριστιανοῖς ὀρθοδόξοις συνυπολογισμὸν τοῦ ἐκεῖ πληθυσμοῦ, ὃν εὐλόγως δέχονται παραμένοντα πιστὸν εἰς τὸν Χριστιανισμὸν καὶ τὴν Ὀρθοδοξίαν, διὰ δὲ τὴν βαρυτάτην δοκιμασίαν καὶ πιστότατον, παρὰ τὴν ἀπὸ μέρους ἀνυπολογίστου, μικρᾶς τ.ἔ. ἐν τῇ πραγματικότητι μειονότητος, βία ἐπιβολῆν τῆς διὰ πολιτικούς λόγους ἐπινοηθείσης ἀθεΐας, πράγματι ἀνυπάρκτου, ἅτε ἀντιφυσιολογικῆς καὶ ἀδυνατοῦ, διὰ τὸ ἔμφυτον καὶ ἀνεκρίζωτον τοῦ θρησκευτικοῦ συναισθήματος. Παρὰ ταῦτα καὶ ἐπειδὴ, ἀπὸ τῶν καθ' ἡμᾶς ἐνδεικνυμένων μεταβολῶν τῆς Στατιστικῆς τοῦ 1913 ὡς πρὸς τοὺς Πρωτογόνους καὶ τοὺς Σιντοῖστας, συνενδεικνύται ἐλάττωσις μόνον κατὰ 1,79 ἐπι % ἐπὶ τοῦ, κατόπιν τῶν ἀνωτέρω μεταβολῶν, προκύπτοντος συνόλου ἀθροίσματος τῶν ποσοστιαίων ἀναλογιῶν, νομίζομεν, ὅτι δὲν ἀφιστάμεθα τῆς πραγματικότητος, ἐὰν τὸν Χριστιανισμὸν περικόψωμεν κατὰ τὸ ποσοστὸν τοῦτο, συμμεταβάλλοντες ἀναλογιστικῶς καὶ τοὺς ἀριθμούς, τοὺς ἐμφαινόντας τὴν εἰς τὰς τρεῖς κυρίας ὁμολογίας διαίρεσιν αὐτοῦ, ὅποτε ἔχομεν τελικῶς τὴν ἀκόλουθον θρησκευτικὴν εἰκόνα διὰ τὸ 1913:

1913 (β' Πίναξ)	% ἐπὶ τοῦ πληθυσμοῦ	ἀριθμὸς ὀπαδῶν
Πρωτόγονοι	9,77	155.526.320
Κίνα: Κομφουκιανισμὸς	15,6	248.352.000
Ἰαπωνία: Σιντοϊσμὸς	1,32	21.051.250
Βουδδισμὸς	8,1	128.952.000
Χινδουϊσμὸς	13,5	214.920.000
Ἰουδαϊσμὸς	0,7	11.144.000
Ἰσλαμισμὸς	13,4	213.328.000
ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΣ	36,71	584.398.430
Ἐκκλησιαστικὸν	8,50%	135.316.000
Ἰουδαϊστικὸν	16,89%	268.876.400
Προτεστάνται	11,32%	180.206.030
Ἄνεξακρίβωτοι	0,9	14.328.000
	<u>100%</u>	<u>1.592.000.000</u>

Ἄλλ', εὐθύς ἀμέσως ἀντιλαμβανόμεθα, ὅτι ὁ διὰ τῶν ἀνωτέρω ἀναλογισμῶν συναχθεὶς πληθυσμὸς τῆς γῆς δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἀνταποκρίνηται εἰς τὴν πραγματικότητα, διότι, ἐν συγκρίσει πρὸς τὸν τοῦ 1907, ἐμφανίζει ἀπὸ τοῦ ἔτους τούτου μέχρι τοῦ 1913, ἤτοι μετὰ 6 ἔτη, ἀντὶ αὐξήσεως, ἣν διαπιστοῦμεν ἀπὸ τῶν ἐπομένων στατιστικῶν προοδευτικῶς χωροῦσαν, μείωσιν κατὰ 31,5 ἑκατομμύρια.

Ἀπὸ τῆς δυσχερείας ταύτης μᾶς ἐξάγει ἡ ἐγγύτατα πρὸς τὸ 1913 εὐρισκομένη θρησκευτικὴ στατιστικὴ τῶν Ἰνδιῶν τοῦ 1911, ἣν ἀνεγράψαμεν ἀνωτέρω· αὕτη μᾶς προσφέρει τὸ θετικὸν στοιχεῖον ἀριθμητικοῦ προσδιορισμοῦ ἐνδογενῶν Ἰνδικῶν θρησκειῶν, ὅστις, λόγῳ τοῦ ἐντοπισμοῦ τῆς στατιστικῆς ταύτης εἰς τὰς Ἰνδίας, φυσικὸν εἶναι νὰ ἀνταποκρίνηται πρὸς τὴν πραγματικότητα· τοῦτο καταφαίνεται καὶ ἐκ τῆς μέχρι μονάδων στατιστικῆς μετρήσεως.

Ἐάν λοιπὸν τὸν ἐν τῇ Ἰνδικῇ ταύτῃ Στατιστικῇ προσφερόμενον ἀριθμὸν ὀπαδῶν τοῦ Χινδουϊσμοῦ καὶ Σικχισμοῦ (=ἐνδοχινδουϊκῆς αἰρέσεως) 220.194.004 ταύτισωμεν πρὸς τὸ ἐπὶ τοῦ πληθυσμοῦ τῆς γῆς ποσοστὸν % τοῦ Χινδουϊσμοῦ ἐν τῷ ἀνωτέρω τελικῷ πίνακι τοῦ 1913 καὶ εἴπωμεν:

τὰ 13,5 τοῦ πληθυσμοῦ τῆς γῆς=220.194.004 (ἀσφαλῆς ἀριθμὸς), εὐρίσκομεν ὡς πληθυσμὸν τῆς γῆς τοῦ 1913: 1.631.060.000—εἴπωμεν 1630 ἐκ., ἀριθμὸν, ὅστις ἄριστα ἐναρμονίζεται πρὸς τὴν προοδευτικὴν αὐξήσιν τοῦ πληθυσμοῦ τῆς γῆς, ὡς καταφαίνεται ἐκ τῆς συγκρίσεως αὐτοῦ πρὸς τοὺς ἀντιστοίχους ἀριθμοὺς τῶν λοιπῶν στατιστικῶν.

Ἄν, ἐν συνεχείᾳ, ἐπὶ τῇ βάσει πληθυσμοῦ γῆς 1630,

ἀναλογίσωμεν τὸν ἐξ αὐτοῦ ἀριθμὸν πιστῶν ἐκάστης θρησκείας κατὰ τὴν ποσοστιαίαν ἀναλογίαν τοῦ ἀνωτέρω ἀρχικοῦ (οὐχὶ τελικοῦ) πίνακος τοῦ 1913, προκύπτει τὸ ἐξῆς ἀποτέλεσμα:

1913 (γ' Πίναξ)

Πληθυσμὸς γῆς: 1630 ἐκ.

Πρωτόγονοι	6,1% =	99.430.000
Κομφουκιανισμὸς	15,6 =	254.280.000
Σιντοϊσμὸς	3,2 =	52.160.000
Βουδδισμὸς	8,1 =	132.030.000
Χινδουισμὸς	13,5 =	220.050.000
Ἰουδαϊσμὸς	0,7 =	11.410.000
Ἰσλαμιομὸς	13,4 =	218.420.000
Ἄνεξακρίβωτοι	0,9 =	14.670.000
ΕΒΕΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΙΑΙ	61,5% =	1.002.450.000
ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΣ	38,5% =	627.550.000
	<u>100% =</u>	<u>1.630 ἐκ.</u>

Ἄλλ' εὐθὺς παρατηροῦμεν, ὅτι ἐκ τῶν ἀνωτέρω ποσοστῶν, α) τὸ ἀναφερόμενον εἰς τοὺς πρωτόγονους (6,1%) ἀποδίδει ἀριθμὸν, ὑπολειπόμενον πολὺ τοῦ τῶν κατὰ τὰς λοιπὰς στατιστικὰς πρωτογόνων· β) τὸ ἀναφερόμενον εἰς τὸν Σιντοϊσμὸν (3,2%) ἀποδίδει ἀριθμὸν ὑπερδιπλάσιον τοῦ ἐν ταῖς λοιπαῖς στατιστικαῖς καὶ γ) τὸ τοῦ Χριστιανισμοῦ (38,5%) εἶναι κατὰ 2% περίπου μεγαλύτερον τοῦ μέσου ποσοστοῦ τῶν λοιπῶν στατιστικῶν.

Ἐὰν τώρα, κατόπιν τῶν διαπιστώσεων τούτων, ἀντικαταστήσωμεν τὰ ποσοστὰ ἐπὶ τοῖς % τῶν Πρωτόγονων, τοῦ Σιντοϊσμοῦ καὶ τοῦ Βουδδισμοῦ (6,1%—3,2%—8,1%) διὰ τῶν κατὰ μέσον ὄρον προβαλλόντων ἐν ταῖς λοιπαῖς στατιστικαῖς (9,5—1,5—1,5) καὶ ἀνασυντάξωμεν τὸν πίνακα, ἀφήνοντες τοῦτον νὰ μᾶς δώσῃ μόνος τὸ ποσοστὸν καὶ τὸν ἀριθμὸν πιστῶν τοῦ Χριστιανισμοῦ, ἔχομεν τὸν ἐξῆς

Τελικὸν πῖνακα 1913

Πληθυσμὸς τῆς γῆς 1630 ἑκ.

Πρωτόγονοι	9,5%	=	154.850.000
Κομφουκιανισμὸς	15,6	=	254.280.000
Σιντοϊσμὸς	1,5	=	24.450.000
Βουδδισμὸς	8,5	=	138.550.000
Χινδουϊσμὸς	13,5	=	220.050.000
Ἰουδαϊσμὸς	0,7	=	11.410.000
Ἰσλαμισμὸς	13,4	=	218.420.000
Ἄνεξακρίβωτοι	0,9	=	14.670.000
ΕΞΩΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΙΑΙ	63,6	=	1.036.680.000
ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΣ	36,4	=	593.320.000
	100%	=	1.630 ἑκ.

ἀποτέλεσμα, ὅπερ πλήρως ἐνηρμονισμένον πρὸς τὸ τῶν προηγουμένων καὶ ἐπομένων στατιστικῶν, ἀνταποκρίνεται κατὰ μεγίστην πιθανότητα εἰς τὴν κατὰ μεγίστην δυνατὴν προσέγγισιν πραγματικότητα.

Ὡς πρὸς τὸν ἀριθμὸν καὶ τὸ ποσοστὸν τῶν χριστιανικῶν ὁμολογιῶν ἐπὶ τοῦ συνόλου τοῦ Χριστιανισμοῦ, κατὰ τὰ τελικὰ δεδομένα, ταῦτα ἀναλογιστικῶς ἔχουσιν ὡς ἐξῆς:

Ὁρθόδοξοι	: τὰ 8,9 τοῦ 38,5	=	πρὸς τὰ 8,4 τοῦ 36,4	=	136.920.000
Ῥωμαιοπαπικοί :	» 17,9 » »	=	» 16,7 » »	=	272.210.000
Προτεστάνται :	» 11,9 » »	=	» 11,3 » »	=	184.190.000
ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΣ			36,4%	=	593.320.000

1914. Ὡς πρὸς τὸν ἀνωτέρω παρατιθέμενον στατιστικὸν πῖνακα τοῦ ἔτους τούτου παρατηροῦμεν εἰδικώτερον τὰ ἐξῆς:

Ἐν πρώτοις ὁ πῖναξ οὗτος δὲν δύναται νὰ χαρακτηρισθῆ ὡς προῖον Στατιστικῆς· οἱ στρογγύλοι ἀριθμοί, ἢ παράλειψις θρησκειῶν (Πρωτογόνων, Σιντοϊσμοῦ, Ζαϊνισμοῦ, Παρσισμοῦ) καὶ ἡ ἀντονομασία τῶν Χινδουϊστῶν ὡς Βραχμανιστῶν ἀρκοῦσιν ὡς τεκμήρια τῆς ἀτημελησίας τοῦ πῖνακος, οὗ ἡ πυξίς κινεῖται διαρκῶς περὶ τὸ «περίπου» διὰ τινος μόνον θρησκείας· ἄλλως τε καὶ δὲν δύναται ἡ θρησκευτικὴ εἰκὼν τοῦ 1914 νὰ παραλλάσῃ οὐσιωδῶς τῆς τοῦ 1913, τῆς ὁποίας τὰ δεδομένα μετ' ἐλαφρῶν διακυμάνσεων προβάλουσιν, ὡς θὰ ἴδωμεν, καὶ ἐν τῇ στατιστικῇ τοῦ 1922.

Ὡς πρὸς τὴν ἐν τῷ πῖνακι τούτῳ ἀντονομασίαν τῶν Χινδουϊστῶν ὡς Βραχμανιστῶν παρατηροῦμεν τὰ ἐξῆς: Αὕτη ὀφείλεται εἰς τὴν ἐν τῷ Χινδουϊσμῷ βραχμανοκρατίαν, ἥτοι εἰς τὴν παρὰ ταῖς εὐρυτάταις λαϊκαῖς μάζαις καὶ ἐν τῇ λαϊκῇ θρησκείᾳ παγκυριαρχίαν τῆς πρῶ-

της ἐν Ἰνδίασι Ἀρίας τάξεως (κάστας)¹ τῶν βραχμάνων, ἀφ' ἧς λαμβάνεται καὶ τὸ πολυαριθμώτατον ἱερατεῖον. Οἱ βραχμᾶνες ἀποτελοῦσι τὴν ἀριστοκρατίαν τοῦ πνεύματος, τὴν σοφολογιωτάτην ἐν Ἰνδίασι ἐπιτομὴν τῶν ἐπιλέκτων, ἧτις μελετᾷ τὴν ἀπροσμέτρητον ἰνδικὴν Γραμματείαν, κατέχει ἀπὸ μνήμης τὰ ἱερὰ κείμενα, διαφυλάττει τὰς μακραίωνας προφορικὰς παραδόσεις, περιδεῶς παραλαμβάνουσα αὐτὰς ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων καὶ μεταλαμπαδεύουσα τοῖς νεωτέροις, καὶ διὰ τῶν ἱερέων τῆς προεξάρχει τῆς θρησκευτικῆς λατρείας, διεξάγουσα αὐτὴν κατ' αὐστηρὰν τήρησιν τοῦ παραδεδομένου καὶ ὡς θεογράφου θεωρουμένου Τυπικοῦ, ἄνευ τῆς ὁποίας ἡ λατρεία θεωρεῖται ἀνεύργητος· ἐντεῦθεν ἡ κυρίαρχος θέσις καὶ τὸ μέγα κύρος τῶν βραχμάνων ἐν τῷ ἱεροκρατούμένῳ θεοκρατικῷ Χινδουισμῷ· δὲν ὑπάρχει ἐκδήλωσις ζωῆς τοῦ λαοῦ ἄσχετος πρὸς βραχμανικὴν καθοδήγησιν ἢ ἐπιρροήν.

Ὅθεν ὑπὸ τοὺς «βραχμανιστάς» νοοῦνται ἐναυθὰ ἐν εὐρυτάτῃ ἐννοίᾳ οἱ Χινδουῖσται², ὡς καὶ ἄλλως ἐκφαίνει ὁ ὑψηλὸς ἀριθμὸς τῶν οὕτω χαρακτηρισζομένων, ἀντίστοιχος πρὸς τὸν τῶν Χινδουῖστών ἄλλων στατιστικῶν, οὐχὶ δὲ ἐν στενῇ ἐννοίᾳ οἱ ὀλίγοι πνευματικοὶ κύκλοι τῆς μεταβεδικῆς θρησκείας τοῦ Βραχμανισμοῦ³· ταύτης ἡ κοσμοθεωρία, ἡ βιοθεωρία καὶ ἡ Μεταφυσικὴ καὶ Ἡθικὴ, ἀντλούμεναι ἀπὸ τῶν Βεδῶν, αἵτινες θεωροῦνται προελθοῦσαι ἐκ θείας ἀποκαλύψεως, καὶ ἀπὸ τῶν Οὐπανισαδῶν (Upanishad's = μυστικαὶ διδασκαί), τῶν ὑπὸ εἰδικῶν «διδασκάλων» (guru's) διδασκομένων εἰς

1. Περὶ τῆς σημασίας τῆς λ. casta καὶ τῶν Βραχμάνων πρβλ. Chantepie de la Saussaye, Lehrbuch der Religionsgeschichte, II. Band (Tübingen 1925), σελ. 4 ἐξ., 54 ἐξ.—Αἱ ἐπόμειναι δύο τάξεις (2α καὶ 3η) εἶναι ἡ τῶν πολεμιστῶν (Kshatriyas (Κσάτρυας) καὶ ἐπαγγελματιῶν (Vaishyas, Φάιστας: γεωργῶν, ἀγροτῶν, βιοτεχνῶν κλπ.), τετάρτη δὲ μὴ ἀρία, ἀπόγονος τοῦ πρὸ τῆς κατακτήσεως τῆς χώρας ἐνδογενοῦς πληθυσμοῦ, ἡ τῶν παρῶν ἢ εἰλωτῶν (Kshudras, Κσοῦδρας), ὑπὲρ τῆς πρὸς τὰς λοιπὰς ἰσοτιμίας τῶν ὁποίων ἠγωνίσθη ὁ Mohandâs Karamcand Gândhi, ὁ ἐπικαλούμενος Mahatma (μεγαλόπνοος).

2. Helmuth von Glasenapp, Der Hinduismus, ἐν: Die grossen nichtchristlichen Religionen unserer Zeit in Einzeldarstellungen (Stuttgart 1954), σελ. 25.

3. Ὡς ἐμφαίνεται καὶ ἐν τῷ προσημειωθέντι γενικῷ διαγράμματι τοῦ περιχομένου τῆς Ἱστορίας τῶν θρησκειῶν, ἡ θρησκειακὴ ἐξέλιξις τῶν Ἀρίων Ἰνδῶν παρουσιάζει τὴν ἐξῆς εἰκόνα: κοινὴ ἀφετηριακὴ θρησκεία τῶν Ἀρίων: ἡ μονοθεΐα—Ἐκπτώσις εἰς Πανδυναμισμὸν (Ἐιοδυναμισμὸν), Πανζωτισμὸν—Προσωποποίησις τῶν ἐν τῇ φύσει δυνάμεων, νοουμένων ὡς ἐκδηλώσεων τῆς παντοδυναμίας τοῦ ὑψίστου Ὄντος: πολυθεϊκὸς Βεδισμός (ἱερὸν κείμενον: ἡ Βέδα, ἢ αἱ Βέδαί—αβιβλος γνώσεως)—ἐκ θέματος Fid—, ὅθεν καὶ τὸ ἡμέτερον: οἶδα, ἴσμεν) — Βραχμανισμὸς καὶ τὰ ἐξ αὐτοῦ ἐπτὰ φιλοσοφικὰ συστήματα—Ζαϊνισμὸς — Βουδδισμὸς — Χινδουισμὸς, ταῦτα πάντα, πλὴν τοῦ Βουδδισμοῦ (τοῦ ἀρχαίου Βουδδισμοῦ τοῦ Gotama Buddha), μετ' ἐντόνων μονοθεϊκῶν ἐκδηλώσεων, ἀποκαλυπτουσῶν τὴν εἰς τὰ μυχαιάτα τῆς ψυχῆς ἀνεξίτηλον ὑπάρξιν μονοθεϊκοῦ χαράγματος, ζωντανοῦ βιωματικῷ καταλοίπῳ τῆς ἀφετηριακῆς μονοθεΐας.

ἐρημικά δάση (Aranyas, δι' ὃν λόγον αἱ Οὐπανισάδαι ἐπικαλοῦνται καὶ Aranyakas=δασικά κείμενα) καὶ προσηρημένων εἰς τὰς Βέδας (δι' ὃν λόγον ἐπικαλοῦνται καὶ Ved-anta=Βεδῶν τέλος, προσάρτημα), παραφυλάσσονται διὰ τοὺς ὀλίγους ἐκλεκτοὺς τοῦ πνεύματος, τοὺς δυναμένους νὰ ἀρθῶσιν ὑπεράνω τῆς λαϊκῆς θρησκευτικότητος, οἵτινες καὶ διὰ τοῦτο δὲν εἶναι στατιστικῶς ὑπολογίσιμοι. Ὁ Βραχμανισμὸς διδάσκει τὴν «ἄδυσον» (ἄνευ δευτέρου) ὑπαρξίν τοῦ Ἐνὸς μόνου ὑψίστου ὄντως ὄντος (Brahma¹, Βράχμαν), μετὰ τῆς ἐγώσυνειδήτου πνοῆς (Ἄτμαν) τοῦ Ὅποιου (Βραχμανάτμαν) συνδιατελοῦσι προαιωνίως ἐν ἀδιασπαστῷ καὶ ἀδιακρίτῳ Ἐνότητι, ὡς ἄδυσος Ἐνάς, πάντα τὰ ἄλλα νομιζόμενα ἢ φαινόμενα ὡς αὐτεγώσυνειδήτα ὄντα (ἄτμαν), τὰ πρὸ τῆς γνώσεως (vidya) τῆς ἐνότητός των ταύτης διατελοῦντα ἐν τῇ πλάνῃ (maya) τῆς ἀγνοίας (avidya) καὶ διὰ τοῦτο νομίζοντα, ὅτι ὑπάρχουσι δῆθεν ὡς αὐτοτελεῖ, αὐθύπαρκα ὄντα καθ' ἑαυτά· διὰ τὴν ἀγνοίαν των ταύτην μεταπίπτουσι ἀπὸ βίωσης εἰς βίωσιν, ἀπὸ περιβλήματος εἰς περίβλημα (ἀνθρώπινον, ζώου, φυτοῦ, λίθου κ.τ.τ.), ἀνάλογον ἐκάστοτε πρὸς τὸ ἐν τῇ προτέρᾳ ζωῇ ἠθικὸν ποιὸν των, πρὸς τὸ ἀπόθεμα τῶν ἀξιούτων ἀνταπόδοσιν ἔργων των (Karma) καὶ, οὕτω στροβιλιζόμενα εἰς τὴν δίνην τῶν ἀλλεπαλλήλων μεταβιώσεων (Samsara), φθάνουσιν εἰς τὴν λύτρωσιν (Moksha, μόκσα) μόνον, ὅταν, διὰ τοῦ ἐν ἐρημικῇ μονῶσει ἐνδοστροφικοῦ στοχασμοῦ, διὰ τῆς πλήρους ἀποδεσμεύσεως ἀπὸ αἰσθημάτων, συναισθημάτων καὶ ἐπιδράσεων τοῦ ἐξωτερικοῦ κόσμου καὶ διὰ τῆς πλήρους ἐκπνευματώσεως τῇ βοήθειᾳ σωματικῶν ἀσκήσεων κατὰ τὸ σύστημα Yoga, ἐλλαμφθῶσιν ὑπὸ τῆς γνώσεως (vidya) τῆς «ὑπερτάτης ἀληθείας», ἥτοι τῆς μετὰ τοῦ Βράχμαν αἰδίου ἐνότητός των, τῆς καθ' ἑαυτὰ ἀνυπαρξίας των (Nirvana=σβέσις). Βράχμαν εἶναι τὸ ἄδυσον «Ἐν-Πᾶν», ὅθεν ὁ Βραχμανισμὸς χαρακτηρίζεται φιλοσοφικῶς μὲν ὡς πανθεϊστικὸς Μονισμὸς, βιωματικῶς δὲ ἥτοι θρησκείῳψυχολογικῶς ὡς μυστικισμὸς.

Ἄπὸ τῶν ἀνωτέρω λεχθέντων καὶ τῆς συμφώνως πρὸς ταῦτα ἀνασυντάξεως τῶν πινάκων 1913 καὶ 1914 ἐν συνδυασμῷ καὶ πρὸς τὴν τοπικὴν στατιστικὴν τῶν Ἰνδιῶν τοῦ 1911 προκύπτει ὁ ἐξῆς τελεικὸς ἐνιαῖος Πίναξ κατὰ μεγίστην προσέγγισιν πρὸς τὴν πραγματικότητα:

1. braha=δύναμις, Brahma, κτλξ.=Παντοδύναμος, διὰ τὴν ἐν τῷ Σύμπαντι παγκυριαρχίαν τοῦ ἐν αὐτῷ θεοπαντικῶς (Theopantismus=ὁ Θεὸς ἐν τῷ Παντί), ἀμα δὲ καὶ πανθεϊστικῶς νοουμένου Ἐνὸς μόνου ὄντως ὄντος.

1913/14

Πληθυσμὸς τῆς γῆς 1.630.000.000=100%

Ἐξωχριστιανικαὶ θρησκείαι	1.036.680.000=	63,6%
Πρωτόγονοι.....	154.850.000	= 9,5
Κομφουκιανισμὸς	254.280.000	= 15,6
Σιντοϊσμὸς.....	24.450.000	= 1,5
Ζαϊνισμὸς	1.247.687	= 0,07
Βουδδισμὸς	138.550.000	= 8,5
Ἐν Ἰνδίαῖς	334.277	
Ἐξω αὐτῶν	138.215.723	
Χινδουϊσμὸς καὶ Σικχισμὸς	220.194.004	= 13,5
Παρσισμὸς	99.796	
Ἰουδαϊσμὸς	11.440.000	= 0,7
Ἐν Ἰνδίαῖς	19.454	
Ἐξω αὐτῶν	11.390.546	
Ἰσλαμισμὸς	218.420.000	= 13,4
Ἐν Ἰνδίαῖς	66.221.942	
Ἐξω αὐτῶν	152.198.058	
Ἄνεξακρίβωτοι	13.178.513	= 0,83
ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΣ	593.320.000=	36,4%
23,08% Ὁρθόδοξοι	136.920.000	= 8,4
45,88% Ῥωμαιοπάπικοι	272.210.000	= 16,7
31,04% Προτεστάνται	184.190.000	= 11,3
100%= 593.320.000	Σύνολον	1.630.000.000= 100%

1921.

Ἀπὸ τοπικῆς ἐν Ἰαπωνίᾳ Στατιστικῆς τοῦ ἔτους τούτου¹ προβάλλει ἡ ἀκόλουθος συγκριτικὴ εἰκὼν κοινωνικῆς δράσεως τοῦ Σιντοϊσμοῦ καὶ τοῦ ἱεραποστολικοῦ ἐν Ἰαπωνίᾳ Χριστιανισμοῦ τῶν δύο μὴ ὀρθόδοξων ὁμολογιῶν:

	Σιντοϊσμὸς		Προτεσταντικὸς Χριστιανισμὸς			
Παιδικὸι κῆποι	2 μὲ	73	παιδιά	193 μὲ	8.740	παιδιά
Λαϊκὰ σχολεῖα	1 »	117	»	55 »	15.013	»
Μέσα σχολεῖα	2 »	1.093	»	15 »	7.213	»
Ὁρφανοτροφεῖα	1 »	53	»	11 »	799	»
Φυλακαὶ	1			—		
Βρεφονομεῖα	1			—		
Κυριακὰ σχολεῖα	43 »	137	διδασκάλους	2516 »	152.245	μαθητὰς
			4.577			μαθητὰς

1. Witte (1928), σελ. 397.

	Ἐπιπροσθέτως συνετήρουν οἱ προτεστάνται Ἱεραπόστολοι:
42	Παρθεναγωγεία μετὰ 7.499 μαθητρίαις
13	Ἀνωτάτας Σχολαί μετὰ 2.233 σπουδαστάς
3	Οἴκους διὰ 70 τυφλοῦς
	50 ἰδιώτας
	50 λεπρούς
4	Οἴκους δι' ἀποφυλακισθέντας 590
2	Οἴκους γυναικῶν 210
3	Ἄσυλα ἀστέγων 1069
7	Νοσοκομεία μετὰ 44 ἰατροῦς
	335 κλίναις
	71.515 ἀσθενεῖς
Οἱ δὲ Ῥωμαιοπαπικοὶ Ἱεραπόστολοι συνετήρουν:	
11	παιδικὸς κήπους μετὰ 6.880 παιδιά
8	λαϊκὰ Σχολεῖα
6	μέσας Σχολαίς
16	Παρθεναγωγεία καὶ
1	Ἀνωτέραν Σχολήν

1922.

4.—Κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἐδημοσιεύθη¹ πίναξ τῆς ποσοστιαίας ἀναλογίας τῶν θρησκειῶν ἐπὶ τοῦ πληθυσμοῦ τῆς γῆς ἐν τῷ πίνακι τούτῳ δὲν παρίεχοτο πληροφορία περὶ τοῦ πληθυσμοῦ τῆς γῆς κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο, ὥστε νὰ ἦναι δυνατὸς ὁ προσδιορισμὸς τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ὁπαδῶν ἐκάστης θρησκείας ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἐπὶ τοῦ πληθυσμοῦ ποσοστιαίων ἀναλογιῶν, αἵτινες, ἀνακατασόμεναι ἐνταῦθα κατὰ τὴν παρ' ἡμῶν τηρηθεῖσαν σειράν, εἶχον ἀπλῶς ὡς ἐξῆς:

1922 Ἐξωχριστιανικὰ θρησκευόμενα:	65,7%
Πρωτόγονοι	9,5% ἐπὶ τοῦ πληθυσμοῦ
Κομφουκιανισμὸς	13,3 » » »
Σιντοϊσμὸς	1,5 » » »
Βουδδισμὸς	8,4 » » »
Χινδουϊσμὸς	12,8 » » »
Ἰουδαϊσμὸς	0,7 » » »
Ἰσλαμισμὸς	13,5 » » »
Ἀνεξαρτίβωτοι	1,0 » » »
ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΣ	34,3%
Ὁρθόδοξοι	7,3 » » »
Ῥωμαιοπαπικοὶ	16,5 » » »
Προτεστάνται	10,5 » » »

100%

1. The Times Atlas (London 1922)— Ἴδε βιβλιογραφίαν. Πρὸβλ. αὐτόθι καὶ Gannev καὶ Martheus Smith.

Τὴν εἰς ἀριθμὸν ὀπαδῶν ἐκάστης θρησκείας ἔλλειψιν τῆς Στατιστικῆς ταύτης ἀνεπληρώσαμεν διὰ τῆς κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος δημοσιευθείσης πληροφορίας¹, καθ' ἣν ὁ πληθυσμὸς τῆς γῆς ἀνήρχετο εἰς 1.646.491.000.

Ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ἀριθμοῦ τούτου συνεπληρώσαμεν τὸν ἀνωτέρω πίνακα, ἡ οὕτω δὲ προελθοῦσα θρησκευτικὴ Στατιστικὴ τοῦ 1922 παρουσιάζει τὴν ἐξῆς εἰκόνα:

1922		Πληθυσμὸς τῆς γῆς 1.646.491.000 = 100%	
Ἐξωχριστιανικαὶ θρησκείαι:	1.081.744.587 =		65,7%
Πρωτόγονοι	156.416.645 =		9,5%
Κομφουκιανισμὸς	301.313.853 =		18,3
Σιντοϊσμὸς	24.697.365 =		1,5
Βουδδισμὸς	138.305.244 =		8,4
Χινδουϊσμὸς	210.750.848 =		12,8
Ἰουδαϊσμὸς	11.525.437 =		0,7
Ἰσλαμισμὸς	222.276.285 =		13,5
Ἄνεξακρίβωτοι	16.458.910 =		1,0
ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΣ	564.746.413 =		34,3%
21,28% Ὁρθόδοξοι	120.193.843 =		7,3
48,11% Ῥωμαιοπαπικοὶ	271.671.015 =		16,5
30,61% Προτεστάνται	172.881.555 =		10,5
<u>100% = 564.746.413</u>	<u>Σύνολον 1.646.491.000 =</u>		<u>100%</u>

Ὁ Aufhauser, τροποποιῶν ἐλαφρῶς ἐπὶ τὰ πλείω τὴν Στατιστικὴν ταύτην, προσφέρει «στρογγύλους ἀριθμούς» εἰς ἑκατομμύρια, ὡς πληθυσμὸν τῆς γῆς ἀναγράφων 1665 ἑκ. Ἐπὶ τοῦ πληθυσμοῦ τούτου ὑπελόγισαμεν τὴν ποσοστιαίαν ἀναλογίαν τῶν στρογγύλων ἀριθμῶν, ὀπαδῶν ἐκάστης τῶν θρησκειῶν, οὕτω δὲ προκύπτει ὁ ἐξῆς πίναξ, κατ' Aufhauser, συμπηφίζοντα εἰς ἓνα ἀριθμὸν τὰς τρεῖς μεγάλας θρησκείας τῶν δύο ἀπωσαστικῶν χωρῶν Κίνας καὶ Ἰαπωνίας καὶ μὴ μνημονεύοντα ἀριθμοῦ θρησκευτικῶς ἀνεξακριβώτων):

1. Ὑπὸ τοῦ Aufhauser (ἴδε βιβλιογραφίαν) ἀπὸ στατιστικῆς τοῦ Whitaker.

Πρωτόγονοι	174 =	10,6%	
Κομφουκιανισμός, Βουδδισμός καὶ Σιντοϊσμός.....	424 =	25,4%	
Χινδουϊσμός	230 =	13,8%	
Ἰουδαϊσμός	12 =	0,7%	
Ἰσλαμισμός	235 =	14,1%	64,6%
ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΣ	590 =		35,4%
ἽΟρθόδοξοι	132 =	8, %	
ἽΡωμαιοπαπικοὶ	279 =	16,7%	
Προτεστάνται	179 =	10,7%	
	<u>1.665 =</u>		<u>100%</u>

Ἐν τῷ αὐτῷ ἔργῳ τοῦ ὁ Aufhauser ἀναγράφει τὴν ἐξῆς Στατιστικὴν τῶν ἐν Ἰνδίας θρησκειῶν:

1922.

<u>Ἐνδογενεῖς θρησκείαι</u>	<u>% ἐπὶ τοῦ πληθυσμοῦ</u>	
Πρωτόγονοι	10.295.168	3,30%
Ζαῖνισμός	1.248.182	0,43
Βουδδισμός	293.000	0,14
Χινδουϊσμός	217.586.892	68,94
Σικχισμός	3.014.466	0,98
<u>Ἐπήλυδες θρησκείαι</u>		
Παρσισμός	100.096	0,07
Ἰουδαϊσμός	20.960	0,04
Ἰσλαμισμός	66.647.299	21,15
ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΣ	4.609.632	1,18
ἽΟρθόδοξοι.....	248.000	
ἽΡωμαιοπαπικοὶ	2.889.184	
Διαμαρτυρόμενοι	<u>1.472.448</u>	
ἽΑνεξακρίβωτοι	11.792.305	3,77
Πληθυσμός τῶν ἽΙνδιῶν:	<u>315.608.000 = 100%</u>	

και

Στατιστικὴν τῶν ἐν Κεϋλάνη θρησκειῶν :

1922.

Βουδδισμός	2.791.120	=	59,59%
Χινδουισμός	1.058.450	=	22,60
Ίσλαμισμός	319.965	=	6,84
ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΣ	481.224	=	10,28
Ῥωμαιοπαπικοί	438.924	=	9,37
Προτεστάνται	42.300	=	0,91
Ἀνεξακρίβωτοι	32.624	=	0,69
Πληθυσμός τῆς Κεϋλάνης	4.683.383	=	100 %

ἐξ ἧς καταφαίνεται ὁ ἐν σχέσει πρὸς τὰς Ἰνδίας σχεδὸν δεκάπλάσιος ἀριθμὸς τῶν ἐν Κεϋλάνη βουδδιστῶν· κατὰ τὴν ἀναλογίαν 59,59% οἱ Βουδδισταὶ ἐν Ἰνδίας θὰ ἔδει νὰ ἀνέρχωνται εἰς 188.070.807, ἐὰν εἶχεν ὁ Βουδδισμὸς διατηρήσει τὰς ρίζας του ἐν Ἰνδίας, ὅθι ἐφύη.

Αἱ εἰδικαὶ αὐταὶ τοπικαὶ Στατιστικαὶ (1922) ἐπιβάλλουσιν ἡμῖν, ὅπως ἀπὸ τῶν ἐν αὐταῖς ἐπιμελέστερον πληροφορουμένων, ὡς δεικνύει ἡ μέχρι μονάδων ἀρίθμησις, διορθώσωμεν καὶ συμπληρώσωμεν τὸν ἀνωτέρω στατιστικὸν πίνακα κατὰ τὰς πραγματικὰς ἀποτιμήσεις τῶν ἐν αὐταῖς ἀναγραφόμενων ὁπαδῶν τῶν ἐνδογενῶν Ἰνδικῶν θρησκειῶν.

Οὕτως εἰς τὸν ἀνωτέρω πίνακα πρέπει νὰ ἐπέλθωσιν αἱ ἀκόλουθοι μεταβολαί:

α) Θὰ προστεθῶσιν οἱ ἐν Ἰνδίας ὁπαδοὶ τοῦ Ζαϊνισμοῦ, ἀνερχόμενοι εἰς 1.248.182.

β) Θὰ ἀυξηθῇ ὁ ἀριθμὸς τῶν ὁπαδῶν τοῦ Χινδουισμοῦ εἰς 218.645.342
 ἐξ ὧν ἐν Ἰνδίας 217.586.892
 „ „ „ 4.058.450

γ) Θὰ προστεθῇ ὁ Σικχισμὸς, ἀριθμῶν ὁπαδούς 3.014.466.

δ) Θὰ προστεθῇ ὁ Παρσισμὸς, ἀριθμῶν ὁπαδούς 100.096.

ε) Θὰ ὑπολογισθῇ ὁ ἀριθμὸς τῶν «Ἀνεξακριβῶτων» οὕτως, ὥστε νὰ προκύψῃ Σύνολον ὁπαδῶν τῶν ἐξαχριστιανικῶν θρησκειῶν, ὅπερ μετὰ τῶν Χριστιανῶν νὰ ἀποδίδῃ συνολικὸν πληθυσμὸν τῆς γῆς 1.646.491.000.

Κατὰ τὰ λοιπὰ ὁ ἐν λόγῳ ἀνωτέρῳ Πίναξ θὰ μείνῃ ἀμετάβλητος.

Συνωδὰ τοῖς εἰρημένους ἡ θρησκευτικὴ Στατιστικὴ τοῦ 1922 παρουσιάζει τε λ ι κ ῶ ς τὴν ἀκόλουθον εἰκόνα, κατὰ τὴν μεγίστην δυνατὴν προσέγγισην πρὸς τὴν πραγματικότητα:

1922

Πληθυσμὸς τῆς γῆς 1.646.491.000 = 100%

Ἐξωχριστιανικαὶ θρησκείαι:	1.081.744.587 =	65,7%
Πρωτόγονοι	156.416.645 =	9,5
Κομφουκιανισμὸς	301.313.853 =	18,3
Σιντοϊσμὸς	24.697.365 =	1,5
Ζαϊνισμὸς	1.248.182 =	0,076
Βουδδισμὸς	138.305.244 =	8,4
Ἰνδίαι	293.000	
Κεϋλάνη	2.791.120	
Ἄλλαχοῦ	135.221.124	
Χινδουϊσμὸς	218.645.342 =	13,28
Ἰνδίαι	217.586.892	
Κεϋλάνη	1.058.450	
Σικχισμὸς	3.014.466 =	0,183
Παρσισμὸς	100.096 =	0,006
Ἰουδαϊσμὸς	11.525.437 =	0,7
Ἰσλαμισμὸς	222.276.285 =	13,5
Ἰνδίαι	66.647.299	
Κεϋλάνη	319.965	
Ἄλλαχοῦ	155.309.021	
Ἄνεξακρίβωτοι	4.201.672 =	0,255
ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΣ	564.746.413 =	34,3%
21,28% Ὁρθόδοξοι	120.193.843 =	7,3
48,11% Ῥωμαιοπαπικοὶ	271.671.015 =	16,5
30,61 Προτεστάνται	172.881.555 =	10,5
<u>100% = 564.746.413</u>	<u>Σύνολον</u>	<u>1.646.491.000 = 100%</u>

1923/24.

5. Σχεδὸν ταυτόχρονοις ἔχομεν δύο στατιστικάς, ὧν ἡ μὲν μία (1923) ἀναγράφει ποσοστιαίας ἀναλογίας τῶν θρησκειῶν ἐπὶ τοῦ πληθυσμοῦ τῆς γῆς, χωρὶς νὰ ἀναφέρῃ τοῦτον ἀριθμητικῶς, ἡ δὲ ἑτέρα (1924) ἀναγράφει «στρογγυλοὺς ἀριθμοὺς» ὁπαδῶν τῶν διαφόρων θρησκειῶν εἰς ἑκατομύρια μετὰ σημαντικῶν παραλείψεων, ἐπιβοηθητικῶς καὶ ἐνδεικτικῶς μόνον, λόγῳ τῆς πληροφορικῶς ἀτημελήτου καὶ ἀνακριβολόγου προσφορᾶς τῆς, δυναμένη νὰ συσχετισθῇ πρὸς τὴν προτέραν ὡς ταυτόχρονος· ἰδοὺ αὗται:

α¹.

Πρωτόγονοι	8,4%	
Κίνα: Κομφουκιανισμός	18,6%	
Ἰαπωνία: Σιντοϊσμός	1,3%	
Βουδδισμός	8,4%	
Χινδουισμός	13 %	
Ἰουδαϊσμός	0,9%	
Ἰσλαμισμός	13,5%	
ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΣ		34,9%
Ἐκκλησιαστικὰ	7,5%	
Ῥωμαιοκαθολικὰ	16,9%	
Προτεστάνται	10,5%	
Ἄνεξακρίβωτοι	1,0%	65,1%
ἦτοι: Ἐξωχριστιανικὰ θρησκευόμενα	65,1%	<u>100%</u>
ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΣ	34,9%	
	<u>100%</u>	

β².

Κίνα:	{	Κομφουκιανισμός	ἑκ. 250
		Ταοϊσμός	43
Ἰαπωνία:	{	Σιντοϊσμός	16
		Ζαϊνισμός	1
Ἰνδία:	{	Χινδουισμός	217
		Σικχισμός	3
		Παρσισμός (Ζωροαστρισμός)	100.000
		Βουδδισμός	137
		Ἰσλαμισμός	230
		ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΣ	557
			<u>1.454.100.000</u>

Ἡ ἀτμηλησία τοῦ πίνακος β εἶναι προφανής: παραλείπονται ἀπ' αὐτοῦ οἱ Πρωτόγονοι, οἵτινες κατὰ μέσον ὄρον:

1. World Almanac 1923 παρ' Anwander (1949), σελ. 10 (ἴδε βιβλιογραφίαν). Ὁ ἐν τῷ ἔλει τοῦ ἔργου τοῦ Anwander θρησκευτικὸς χάρτης εἶναι κατ' ἐπιμέλειαν ἐπι τῆς βάσει τῆς στατιστικῆς ταύτης.

2. Hume (1924), σελ. X (ἴδε βιβλιογραφίαν).

1903	. . .	9,42%
1907	. . .	9,78
1913/14	. . .	9,5
1922	. . .	9,5
		38,2:4=9,55

ἀντιπροσωπεύουσι τὰ 9,5% τοῦ πληθυσμοῦ τῆς γῆς· παραλείπεται ὁ Ἴο-
δαϊσμός: 0,7% καὶ οἱ ἀνεξακριβωτοί:

1903	0,27
1907	0,93
1913/4	0,83
1922	0,26
2,29:4=0,57	

κατὰ μέσον ὄρον 0,57%, συνεπῶς δὲ καὶ τὰ ἄθροισμα τῶν ὀπαδῶν τῶν λοι-
πῶν θρησκειῶν ὑπολείπεται τοῦ συνόλου τοῦ πληθυσμοῦ τῆς γῆς, ὡς συνά-
γεται εὐχερῶς καὶ ἐκ τῆς συγκρίσεως πρὸς ἄλλας στατιστικάς.

Ἄλλὰ μὴν, τοῦ προσδιορισμοῦ τοῦ πληθυσμοῦ τῆς γῆς κατὰ τὸ ἔτος
1923/1924 ἔχομεν ἀνάγκην πρὸς ἀξιολόγησιν καὶ τῆς α ποσοστιαίας στατι-
στικῆς, παραλειπούσης ἐπίσης ἀριθμητικῶν προσδιορισμῶν τοῦ πληθυσμοῦ.

Πρὸς τοῦτο κατεφύγομεν εἰς ὑπολογισμὸν βásiς μιᾶς τῶν κάτωθι
ἀντιστοιχιῶν, τῶν ληφθεισῶν ἀπὸ τῶν ὡς ἄνω δύο πινάκων (α καὶ β):

Κομφουκιανισμὸς	18,6% = 250 ἐκ.
Σιντοϊσμὸς	1,3% = 16 »
Χινδουϊσμὸς	13 % = 217 »
Βουδδισμὸς	8,4% = 137 »
Ἰσλαμισμὸς	13,5% = 230 »
Χριστιανισμὸς	34,9% = 557 »

Αἱ τιμαὶ αὗται, συγκρινόμεναι πρὸς ἀλλήλας, συνεμφαίνουσι τὸ σφαιερὸν τοῦ
πίνακος β προφανῶς· ἐὰν λ.χ. τὰ 250 ἐκ. = 18,6% ἐνὸς πληθυσμοῦ, τὰ 230
(δὲν δύνανται νὰ ᾖναι τὰ 13,5% αὐτοῦ, ἀλλ') εἶναι τὰ 17,12% αὐτοῦ· ἡ αὐτὴ
σφαιερότης ἀποδεικνύεται καὶ ἀπὸ τῆς συγκρίσεως τῶν λοιπῶν τιμῶν· ὅθεν
δὲν δύνανται νὰ συμπροσφέρωσιν αὗται κοινὴν, ἐνιαίαν, μίαν βάσιν ὑπολογι-
σμοῦ τοῦ πληθυσμοῦ τῆς γῆς· ἐκάστη, λαμβανομένη ὡς βásiς, παρουσιάζει
ἄλλον ἀριθμὸν ὡς πληθυσμὸν τῆς γῆς, διάφορον τοῦ τῆς ἄλλης, ὡς ἐμφαίνεται
ἐκ τοῦ κατωτέρω πίνακος:

Ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἀναλογίας:

Κομφουκιανισμὸς	18,6% = 250	ἐκ.προκύπτει πληθυσμ.γῆς	1.321.500.000
Σιντοϊσμὸς	1,3% = 16	» »	1.230.770.000
Χινδουϊσμὸς	13 % = 217	» »	1.669.228.000
Βουδδισμὸς	8,4% = 137	» »	1.630.952.400
Ἰσλαμισμὸς	13,5% = 230	» »	1.703.703.700
Χριστιανισμὸς	34,9% = 557	» »	1.595.702.000

Ὁ μέσος ὄρος τοῦ πληθυσμοῦ ἀπὸ τῶν 6 τούτων ἀναλογισμῶν εἶναι 1.525.309.350, προφανῶς μικρότερος τῆς πραγματικότητος· διὰ τοῦτο καὶ προέβημεν εἰς ἀναλογισμὸν ἐπὶ τῇ βάσει μιᾶς μόνον ἐξισώσεως, τῆς τοῦ Χινδουϊσμοῦ, ἀφ' ἧς, συμπεριληφθεισῶν καὶ τῶν ἀπὸ τοῦ πίνακος β παραλείψεων, προέκυψεν ἡ ἀκόλουθος στατιστικὴ εἰκὼν (γ):

γ.

Πρωτόγονοι	140.210.000 =	8,4
Κομφουκιανισμὸς	310.480.000 =	18,6
Σιντοϊσμὸς	21.700.000 =	1,3
Βουδδισμὸς	140.210.000 =	8,4
Χινδουϊσμὸς	217.000.000 =	13
Ἰουδαϊσμὸς	15.020.000 =	0,9
Ἰσλαμισμὸς	225.346.000 =	13,5
ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΣ	582.562.000 =	34,9
Ἀνεξακρίβωτοι	16.700.000 =	1
	<u>1.669.228.000 =</u>	<u>100 %</u>

ἀπὸ τῆς ὁποίας προβάλλει ἡ πλήρης ἐναρμόνισις τῶν πινάκων α καὶ γ.

Ὡς πρὸς τὸν ὁμολογιακὸν ἐπιμερισμὸν τῶν Χριστιανῶν δὲν ἀπέχομεν τῆς πραγματικότητος, ἐὰν λάβωμεν τὸν μέσον ὄρον τοῦ ποσοστοῦ % τῶν ὁπαδῶν ἐκάστης ὁμολογίας ἐπὶ τοῦ συνόλου τῶν ὁπαδῶν τοῦ Χριστιανισμοῦ· οὕτως ἔχομεν·

	Ὁρθόδοξοι	Ρωμαιοκαθολικοὶ	Προτεστάνται
1903	21,68%	48,27%	30,05
1907	21,50	48,70	29,80
1913)14	23,08	45,88	31,04
1922	24,28	48,44	30,64
Μέσος ὄρος	21,89	+ 47,74	+ 30,37=100%

Ὅντως δ' ὁ ὑπολογισμὸς οὗτος δὲν ἀπέχει τῶν δεδομένων τῆς ἀμέσως προηγουμένης Στατιστικῆς (1922).

Οὕτως ὁ τελικὸς πίναξ τῆς θρησκευτικῆς Στατιστικῆς τοῦ 1923/24 παρουσιάζει τὴν ἐξῆς εἰκόνα, κατὰ μεγίστην δυνατὴν προσέγγισιν πρὸς τὴν πραγματικότητα:

1923/4		Πληθυσμὸς τῆς γῆς 1.669.228.000=100%	
Ἑξωχριστιανικαὶ θρησκείαι	1.086.666.000	=	65,1%
Πρωτόγονοι	140.210.000	=	8,4 %
Κομφουκιανισμὸς ..	310.480.000	=	18,6
Σιντοϊσμὸς	21.700.000	=	1,3
Βουδδισμὸς	140.210.000	=	8,4
Χινδουϊσμὸς	217.000.000	=	13,0
Ἰουδαϊσμὸς	15.020.000	=	0,9
Ἰσλαμισμὸς	225.346.000	=	13,5
Ἀνεξακριβῶτοι	16.700.000	=	1,0
ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΣ	582.562.000	=	34,9
21,89 Ὁρθόδοξοι	127.522.822	=	7,64
47,74 Ῥωμαιοπαπικοὶ	278.115.099	=	16,66
30,37 Προτεστάνται ...	176.924.079	=	10,60
100% = 582.562.000	Σύνολον	1.669.228.000 =	100%

1925/26.

6. Τῷ 1925 ἐδημοσιεύθησαν ἀπὸ στοιχείων τῆς βωμαιοπαπικῆς Ἱεραποστολῆς¹ αἱ κάτωθι ἐλλειπέσταται στατιστικαὶ πληροφορίαι εἰς «στρογγύλους ἀριθμοὺς» καθ' ἑκατομύρια, αἵτινες, συμπληρούμεναι ὑφ' ἡμῶν διὰ προσδιορισμοῦ τῶν ἐπὶ τοῦ φερομένου ὡς πληθυσμοῦ τῆς γῆς ποσοστιαίων ἀναλογισμῶν τῶν ἐν τῇ δημοσιεύματι τούτῳ μνημονευομένων θρησκειῶν, παρουσιάζουσι τὴν ἐξῆς εἰκόνα:

1. Arens, σελ. 248. (ἴδε βιβλιογραφίαν).

Πληθυσμὸς τῆς γῆς: 1,765 ἑκατομμύρια

Βραχμανισμὸς ¹	240 ἑκ. =	13,6 %
Βουδδισμὸς καὶ ἄλλαι θρησκείαι τῆς ἄπω Ἀσίας	490 » =	27,76
Ἰσλαμισμὸς	250 » =	14,16
ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΣ	670 » =	37,96
Ἐκκλησιαστικὸν	140 ἑκ.	
Ῥωμαιοπαπικὸν	300 »	
Προτεστάνται	230 »	
Οὐδέμια ἐξήγησις ἐπὶ τῶν ὑπολοίπων	115 » =	6,52
	<u>1.765 « =</u>	<u>100%</u>

Τῷ 1926 ἐδημοσιεύθη² ὁ ἀκόλουθος πίναξ ποσοστιαίων ἀναλογιῶν τῶν θρησκειῶν ἐπὶ τοῦ πληθυσμοῦ τῆς γῆς:

Πρωτόγονοι καὶ Σιντοϊσμὸς	8 %
Κομφουκιανισμὸς καὶ Βουδδισμὸς	27
Χινδουϊσμὸς	14
Ἰουδαϊσμὸς	0,6
Ἰσλαμισμὸς	15,4
Σουννίται	14,7
Σίται	0,7
ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΣ:	
Ἐκκλησιαστικὸν	7,7
Ῥωμαιοπαπικὸν	16,1
Προτεστάνται	11,2
	<u>100%</u>

Ἡ προχειρότης, ἡ ἀτημελησία καὶ ἡ ἀνακρίβεια τῶν πινάκων εἶναι προφανής.

1925: Πλὴν τῆς ὑποσημειωτικῆς ἐπισημανθείσης μετονομασίας τοῦ Χινδουϊσμοῦ εἰς Βραχμανισμὸν, ἡ στατιστικὴ σύναψις τοῦ Βουδδισμοῦ μετὰ τῶν ἄλλων ἐν ἄπω Ἀσίᾳ θρησκειῶν (προφανῶς τοῦ Κομφουκιανισμοῦ καὶ τοῦ Σιντοϊσμοῦ), μὴ κατονομαζομένων, ἢ παράλειψις τῶν πρωτογόνων καὶ τοῦ Ἰουδαϊσμοῦ καὶ ἡ πλήρης σιγή δι' 115 ἑκ., ἐν οἷς ἀσφαλῶς περιλαμβάνονται οὗτοί τε καὶ οἱ ἀνεξακρίβωτοι, ὡς καὶ ἡ στρογγυλότης τῶν ἀριθμῶν εἰς ἑκα-

1. Δι' οὗς λόγους ἀνεγράψαμεν ἀνωτέρω, πρόκειται περὶ τοῦ Χινδουϊσμοῦ, πλημμελῶς μετονομαζομένου· τοῦτο καταφαίνεται καὶ ἐκ τῶν λοιπῶν στατιστικῶν.

2. Westermann's, Weltatlas (ἴδε βιβλιογραφίαν).

τομμύρια, ἤρκειον νὰ καταστήσωσιν ἀχρήστους τὰς πληροφορίας ταύτας, ἂν μὴ εἴχομεν τὴν σχεδὸν ταυτόχρονον ποσοστιαίαν στατιστικὴν τοῦ:

1926. Παρὰ τὰς ἀνακρίβειας καὶ ἐλλείψεις τοῦ πίνακος τούτου, κερδί-
ζομεν ἐν τούτοις ἀπ' αὐτοῦ διὰ σειρᾶς ἀναλογισμῶν τὸν μίτον πρὸς συναγωγὴν,
κατὰ προσέγγισιν πάντοτε, τῆς κατὰ τὸ 1926 πανθρησκειακῆς στατιστικῆς
εἰκόνας.

Αἱ ἀνακρίβειαι τοῦ πίνακος 1926 εἶναι αἱ ἐξῆς:

Ἐν πρώτοις ἡ σύναψις τῶν Πρωτογόνων μετὰ τοῦ Σιντοϊσμοῦ, τῆς ἐν
Ἰαπωνίᾳ πολυθεϊκῆς λαϊκῆς θρησκείας (εἰς ἣν δὲν ὑπάγονται οἱ πρωτόγονοι
Ἄϊνου τῆς Β. Ἰαπωνίας, ἀποτελοῦντες αὐτοτελὲς θρησκειακὸν ἐν Ἰαπωνίᾳ
μέγεθος, ὑπαγόμενον, ἐξ ἐπόψεως θρησκειακῆς τυπολογίας, εἰς τοὺς Πρωτο-
γόνους), προδίδει τὴν ἄγνοιαν, τὴν σύγχυσιν καὶ τὴν καθόλου προχειρότητα
περὶ τὴν προσφορὰν στατιστικῶν θρησκειακῶν πληροφοριῶν.

Τὸ αὐτὸ ἰσχύει καὶ διὰ τὴν εἰς ἐνιαῖον ποσοστὸν ἐπὶ τοῖς % σύναψιν τοῦ
Κομφουκιανισμοῦ (ἐν Κίνα) καὶ τοῦ Βουδδισμοῦ (ἐν Ἰνδίας, Κεϋλάνη, Κίνα
καὶ Ἰαπωνίᾳ), προδίδουσιν τὴν ἀδυναμίαν τῶν ὀργάνων τῆς στατιστικῆς
ταύτης περὶ τὸν διαχωρισμὸν τῶν θρησκειακῶν μεγεθῶν.

Ἀνασκοποῦντες τὰς προηγηθείσας στατιστικάς, λαμβάνοντες δ' ὑπ'
ὄψιν καὶ τὰς ἐπομένας, δυνάμεθα νὰ δεχθῶμεν τὸν ὑπὸ τοῦ πίνακος 1925 πλη-
ροφορούμενον πληθυσμὸν τῆς γῆς, ἐλαφρῶς μεμειωμένον εἰς τὸν στρογγύλον
ἀριθμὸν 1.700.000.000., ἵνα καταθέσωμεν πιθανὴν τινα βᾶσιν πρὸς περαι-
τέρω ποσοστιαίους ἐπ' αὐτοῦ ἀναλογισμοὺς τῶν εἰς τὰς ἐπὶ μέρους θρησκείας
ἀνηκόντων πιστῶν.

Μετὰ τοῦτο ἀναζητοῦμεν πρῶτον τὴν ἐπὶ τοῦ πληθυσμοῦ τούτου ποσο-
στιαίαν ἀναλογίαν καὶ τὸν ἀντίστοιχον ἀριθμητικὸν ὑπολογισμὸν τῶν π ρ ω-
τ ο γ ό ν ω ν· οὗτοι ἐν τῷ πίνακι 1926 συναπολογίζονται, κακῶς, μετὰ τῶν
Σιντοϊστῶν, ἀπὸ τῶν ὁποίων πρέπει νὰ ἀποχωρίσωμεν αὐτούς· διὰ τὸν ἀπο-
χωρισμὸν τοῦτον βοηθοῦσιν ἡμᾶς αἱ προηγούμεναι στατιστικά, καθ' ἃς ὁ
Σιντοϊσμὸς ἐξεπροσώπει ἐπὶ τοῦ ἐκάστοτε πληθυσμοῦ:

τῷ 1903	τὸ 1,10	ἐπὶ τοῦ τότε	πληθυσμοῦ
» 1907	» 1,52	» »	»
» 1913/14	» 1,5	» »	»
» 1922	» 1,5	» »	»
» 1923/24	» 1,3	» »	»
		$6,92 : 6 = 1,15$	

Ἄν ἄρα περὶ τὸ 1,15% κατὰ μέσον ὄρον ὑπολογισθῇ τὸ ποσοστὸν
τοῦ Σιντοϊσμοῦ ἐπὶ τοῦ πληθυσμοῦ τῆς γῆς, δὲν ἀφιστάμεθα τοῦ
πιθανοῦ.

Ἄν τώρα ἀπὸ τοῦ (κατὰ τὴν ἀνωτέρω στατιστικὴν 1926) κοινοῦ ποσοστοῦ 8% Πρωτογόνων καὶ Σιντοϊστῶν ἀφαιρέσωμεν τὸ ποσοστὸν τοῦτο 1,15 τῶν Σιντοϊστῶν, τότε ἀπομένει διὰ τοὺς Πρωτογόνους ποσοστὸν 6,85% ἐπὶ τοῦ πληθυσμοῦ τῆς γῆς· ἐπειδὴ δὲ ἀπὸ τοῦ πίνακος 1926 ἐλλείπουσιν οἱ ἐν τοῖς λοιποῖς φερόμενοι ὡς «ἀνεξακριβῶτοι», εἶναι προφανές, ὅτι οὗτοι ἐμπεριλαμβάνονται εἰς τὸ 6,85%, ὅπερ πρέπει νὰ μειωθῇ κατὰ τὸ ποσοστὸν τῶν ἀνεξακριβῶτων, ἵνα μείνῃ καθαρὸν τὸ ποσοστὸν τῶν πρωτογόνων.

Ὅθεν ἔχομεν : Ποσοστὸν Πρωτογόνων	6,85%
Οἱ ἀνεξακριβῶτοι ἦσαν τῶ 1903	: 0,27 %
» 1907	: 0,93
» 1913/4	: 0,83
» 1922	: 1,255
» 1923/24	: 1,0

Μέσος ὅρος ποσοστοῦ ἀνεξακριβῶτων $(4,285 : 5 =) 0,85\%$
 Καθαρὸν ποσοστὸν πρωτογόνων 6,00%

Καθ' ὅμοιον τρόπον πρέπει νὰ χωρίσωμεν καὶ τὴν ἐν τῶ πίνακι 1926 ἀντιπραγματικὴν συζυγίαν Κομφουκιανισμοῦ καὶ Βουδδισμοῦ, φερομένων ὡς συνεκπροσωποῦντων ποσοστὸν 27% ἐπὶ τοῦ πληθυσμοῦ τῆς γῆς. Πρὸς τοῦτο ἀνευρίσκομεν ἀπὸ τῶν προτέρων στατιστικῶν τὸν μέσον ὅρον ποσοστιαίας ἀναλογίας τοῦ Βουδδισμοῦ, ὅστις

τῶ 1903	ἐξεπροσώπει τὸ	7,81	τοῦ πληθυσμοῦ τῆς γῆς
» 1907	»	8,48	»
» 1913/4	»	8,5	»
» 1922	»	8,4	»
» 1923/24	»	8,4	»
		$41,5 : 5 = 8,3\%$	

Ἀπὸ τοῦ κοινοῦ ποσοστοῦ 27 % τοῦ Κομφουκιανισμοῦ καὶ Βουδδισμοῦ, ἀφαιρουμένου τοῦ » 8,3 » » Βουδδισμοῦ, ἀπομένει ποσοστὸν 18,7% » Κομφουκιανισμοῦ, ὅπερ, ἐν συγκρίσει πρὸς τὸ 18,3 τοῦ 1922 καὶ τὸ 18,6 τοῦ 1923/24 εἶναι πολὺ πλησίον τῆς πιθανότητος.

Μέχρι τοῦδε ἐκερδίσαμεν ὡς πιθανὰς τὰς ἀκολουθοῦσας ποσοστιαίας ἐπὶ τοῦ πληθυσμοῦ ἀναλογίας τῶν θρησκειῶν:

Πρωτόγονοι	6,00%	}	=	35,00
Κομφουκιανισμός	18,7			
Σιντοϊσμός	1,15			
Βουδδισμός	8,3			
Ἀνεξακρίβωτοι	0,85			

Ὁ πίναξ 1925 ἀναγράφει ὡς ποσοστὸν διὰ τὸν «Βουδδισμὸν καὶ ἄλλας θρησκείας τῆς Ἀσίας».....27,76

Ἄρα ὁ ὑπολογισμὸς ἡμῶν διαφέρει τούτου κατὰ 7,34%

Ἀπὸ τοῦ πίνακος 1926 ἔχομεν τὸν ὑπολογισμὸν τῶν ποσοστῶν:

Ἰουδαϊσμοῦ	0,6 %	ἐπὶ τοῦ πληθυσμοῦ	τῆς γῆς
Ἰσλαμισμοῦ	15,4 %	»	»
Χινδουϊσμοῦ	14 %	»	»
Χριστιανισμοῦ	35 %	»	»

Ὅθεν εἴμεθα πλέον εἰς θέσιν νὰ καταρτίσωμεν τελικῶς ὡς ἐξῆς τὸν θρησκευτικὸν πίνακα 1925)26:

1925 /26 Πληθυσμὸς τῆς γῆς 1.700.000.000 = 100%

Ἐξωχριστιανικαὶ θρησκείαι:	1.105.000.000 =	35%
Πρωτόγονοι	102.000.000 =	6,00%
Κομφουκιανισμὸς ...	317.900.000 =	18,7 %
Σιντοϊσμὸς	19.550.000 =	1,15%
Βουδδισμὸς	141.100.000 =	8,3 %
Χινδουϊσμὸς	238.000.000 =	14,0 %
Ἰουδαϊσμὸς	10.200.000 =	0,6 %
Ἰσλαμισμὸς	261.800.000 =	15,4 %
Ἀνεξακρίβωτοι	14.450.000 =	0,85%
ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΣ	595.000.000 =	35%
Σύνολον	1.700.000.000 =	100%

1925: Χριστιανικὴ Ἱεραποστολή.

Οἱ ἐν τῷ κόσμῳ Ἱεραπόστολοι κατὰ τὸ 1925 ἀναβιβάζονται¹ εἰς 51.000,
 ἐξ ὧν: ῥωμαιοπαπικοὶ 22.000
 Προτεστάνται 29.000

1. The American Journal 1961 (ἴδε Βιβλιογραφίαν), σελ. 634 α.

1925: Ὁ Χριστιανισμὸς ἐν Ἰαπωνίᾳ¹.

Ἀπὸ τοπικῆς ἐν Ἰαπωνίᾳ Στατιστικῆς τοῦ 1925 πληροφορούμεθα, ὅτι ὁ Χριστιανισμὸς ἐν Ἰαπωνίᾳ ἐνεφάνιζε κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο στατιστικῶς τὴν ἐξῆς λίαν ἐνδιαφέρουσαν εἰκόνα:

Ἱεραπόστολοι: Ἰάπωνες	5.233, ἐξ ὧν:	1055	Ταγματικοὶ
		2653	Ἐξωταγματικοὶ
		3708	Ἄνδρες
		1525	γυναῖκες
Εὐρωπαῖοι	1.524, ἐξ ὧν:	471	Ταγματικοὶ
		124	Ἐξωταγματικοὶ
		7	ἰατροὶ
		602	Ἄνδρες
		369	Γυναῖκες σύζυγοι
		552	» ἄγαμοι
		1	γυνὴ ἰατρός
Ἱεραπόστολοι ἐν ὄλῳ	6.757, ἐξ ὧν Ἄνδρες	3708	Ἰάπωνες
		602	Εὐρωπαῖοι
		4310	
	Γυναῖκες	1525	Ἰαπωνίδες
		922	Εὐρωπαϊαί

Βεβαπτισμένοι εἰς Χριστόν: 117.683.

Ὁργανωμένοι Κοινότητες 1734, ἐξ ὧν 466 ἰδιοσυντήρητοι.
2877 Κυριακὰ Σχολεῖα μὲ 9239 διδασκάλους καὶ 188.687 μαθητὰς
(Κατηχομένους)

257	παιδικὸι κῆποι μὲ	12045	παιδιά
9	λαϊκὰ σχολεῖα μὲ	1094	παιδιά
18	μέσα σχολεῖα ἀρρένων μὲ	10.572	μαθητὰς
42	μέσα σχολεῖα θηλέων μὲ	12.822	μαθητριάς
21	Θεολογικὰ Σχολαὶ μὲ	508	φοιτητὰς
12	Ἀνώτεραι Σχολαὶ ἀρρένων μὲ	4.632	σπουδαστὰς
12	Ἀνώτεραι Σχολαὶ θηλέων μὲ	1.786	σπουδαστριάς
3	Ἐμπορικὰ Σχολαὶ μὲ	245	μαθητὰς
1	Σχολὴ ἀδελφῶν νοσοκόμων μὲ	32	νεάνιδας
36	Νυκτερινὰ Σχολεῖα μὲ	5.279	μαθητὰς
12	Νοσοκομεῖα μὲ	381	κλῖνας—3.807 ἀσθενεῖς

1. Witte (1928), σ. 490 ἐξῆς (ἴδε Βιβλιογραφίαν).

- 13 Ἰάπωνας ἰατροὺς
 6 Ἰαπωνίδας ἰατροὺς
 8 Εὐρωπαίους ἰατροὺς
 9 Πολυκλινικαὶ μετὰ 39.079 ἀσθενεῖς
 11 Ὀρφανοτροφεῖα μετὰ 538 ὄρφανὰ
 2 λεπροκομεῖα μετὰ 382 ἀσθενεῖς
 8 Οἴκοι τυφλῶν μετὰ 315 τυλοὺς
 8 Πτωχοκομεῖα μετὰ 278 ἀπόρους
 10 ἐργατικὰ κέντρα μετὰ 124 ἐργάτας.
 Κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος ἦσαν ἐν κυκλοφορίᾳ:
 112 χριστιανικὰ περιοδικὰ
 1.489.132 χριστιανικὰ βιβλία
 1.809.976 θεολογικαὶ πραγματεῖαι.

1928.

7. Τῷ 1928 ἐδημοσιεύθη¹ ἡ κάτωθι στατιστικὴ (στήλη Α) εἰς ἑκατομύρια, προφανῶς ἔνθεν μὲν ἐλλειπής, ἐτέρωθεν δὲ ἠϋξημένη εἰς ὑπολογισμὸν πληθυσμοῦ γῆς· ἔθεν παρέστη ἀνάγκη διορθώσεως αὐτῆς διὰ τῆς συγκρίσεως πρὸς τὰ ἀπὸ τῶν προηγουμένων δεδομένα· τὴν διόρθωσιν ἐμφαίνει ἡ παρατιθεμένη ὑφ' ἡμῶν στήλη Β, ἣτις ἕμως ἐδέησε νὰ ὑποστῇ νέαν διόρθωσιν ὡς πρὸς τὸν προκύψαντα, ἀπαραδέκτως ἠϋξημένον, ἀριθμὸν τῶν ἀνεξακριβώτων, οὗ ἡ μείωσις συνεπάγεται ἀναγκαιῶς καὶ μείωσιν τοῦ πληθυσμοῦ τῆς γῆς, ὑπερβαίνοντος ἐν τῇ στατιστικῇ ταύτῃ κατὰ ποσὸν ἀπίθανον τὴν πραγματικότητα, ὡς καταφαίνεται ἐκ τῆς συγκρίσεως τοῦ πληθυσμοῦ πρὸς τε τὰς προηγουμένας καὶ τὰς ἐπομένας στατιστικάς· οὕτω προέκυψεν ἡ στήλη Γ καὶ ὁ ἀκόλουθος κατὰ στήλας συγκριτικὸς πίναξ:

1. Knaur's (ἴδε βιβλιογραφίαν).

Στήλη Α: Κnaur's		Διόρθωσις			
Θρησκείαι	ἐπὶ τοῦ πληθυσμοῦ	Στήλη Β	Στήλη Γ		
			ΤΕΛΙΚΗ		
					%
Ἐξωχριστιανικαὶ θρησκείαι					
Βουδδισμὸς	ἐκ. 536	28,82%	140	140 ²	8,16
Χινδουϊσμὸς	235	12,64	235	235	13,76
Ἰουδαϊσμὸς	17	0,92	12	12	0,70
Ἰσλαμισμὸς	220	11,83	225	225	13,10
Σουννίται	209				
Σίται	11				
Ἄλλαι θρησκείαι	152	8,18			
			Πρωτόγον. 150	150	8,75
			Κομφουκ. 315	315	18,38
			Σιντοϊσμὸς 17,5 ¹	17,5	1,02
Χριστιανισμὸς	700	37,61	600	600	35
20 % Ὁρθόδοξοι	140				
46,43% Ρωμαιοπαπικοί	325				
32,13% Προτεστάνται	225				
1,44% Ἄλλαι αἱρέσεις	10				
100% = 700 ἐκ.			Ἄνεξακρ. 165,5	19,5	1,13
Πληθυσμὸς γῆς ἐκ.	1.860	100 %	1.860	1.714	=100%

1. Κατὰ J. Witte, Japan zwischen zwei Kulturen (Leipzig 1928), σελ. 256 ἐξ.:

Σιντοϊσμὸς, ἐξ οὗ Tenrikyo

ὄπαδοι	17.352.198	ἐξ ὧν	3.705.402
ναοὶ	7.536	» »	3.567
λειτουργοὶ	74.999	» »	23.526

2. Ἐκ τοπικῆς ἐν Ἰαπωνίᾳ Στατιστικῆς τοῦ ἔτους τούτου (Witte, 1928, σελ. 329 ἐξ.) πληροφοροῦμεθα, ὅτι ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τούτου τῶν ὄπαδῶν τοῦ Βουδδισμοῦ 55.871.196 ἦσαν οἱ ἐν Ἰαπωνίᾳ, ὧν 47.525.348 ἀνήκον εἰς τὸν «Amida—Βουδδισμὸν» καὶ 8.345.848 εἰς τὸν Zen=Βουδδισμὸν (μυστικισμὸν). Ἐν τῇ αὐτῇ στατιστικῇ ἀναγράφονται καὶ αἱ ἐξῆς περὶ ἐκατέρου τούτων πληροφοροίαι.

Amida-Βουδδισμὸς:	Ναοὶ	71681	Λειτουργοὶ	117983	μοναχοὶ	5023
Zen-Βουδδισμὸς	»	20819	»	32877	»	2361
Ἐν ὅλῳ	»	92500	»	150860	»	7384

Κατὰ ταῦτα ἡ θρησκευτικὴ Στατιστικὴ τοῦ 1928 ἔχει τελικῶς ὡς ἑξῆς, κατὰ τὴν μεγίστην πιθανὴν προσέγγισιν πρὸς τὴν πραγματικότητα :

1928	Πληθυσμὸς τῆς γῆς 1.714.000.000 = 100%		
Ἑξωχριστιανικαὶ θρησκείαι :	1.114 ἐκ. =		65%
Πρωτόγονοι	150 ἐκ. =		8,75%
Κομφουκιανισμὸς	315 » =		18,38
Σιντοϊσμὸς	17,5 » =		1,02
Βουδδισμὸς	140 » =		8,16
Χινδουϊσμὸς	235 » =		13,76
Ἰουδαϊσμὸς	12 » =		0,70
Ἰσλαμισμὸς	225 » =		13,10
Ἄνεξακρίβωτοι	19,5 » =		1,13
ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΣ			
20,00% Ὁρθόδοξοι	120.000.000	600 » =	35%
46,43% Ῥωμαιοκαθολικοὶ	278.580.000		
32,13% Προτεστάνται	192.780.000		
1,44% Ἄλλαι αἱρέσεις	8.640.000		
<u>100% = 600 ἐκ.</u>	<u>Σύνολον</u>	<u>1.714 » =</u>	<u>100%</u>

1930.

8. Κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἐδημοσιεύθη¹ γενικὴ Στατιστικὴ τῶν θρησκευτῶν, ἀκολουθουμένη ὑπὸ στατιστικοῦ ἐπιμερισμοῦ κατ' ἡπείρους.

Ἡ γενικὴ αὕτη Στατιστικὴ, συμπληρωμένη διὰ τοῦ παρ' ἡμῶν ἀναλογισμοῦ τοῦ ποσοστοῦ % τῶν ὁπαδῶν ἐκάστης θρησκείας ἐπὶ τοῦ συνόλου πληθυσμοῦ τῆς γῆς, ἔχει ὡς κατωτέρω ἐν ΠΙΝΑΚΙ Α.

Πρὸς διάκρισιν τῶν ἀριθμητικῶν διαφορῶν τοῦ γενικοῦ τούτου ΠΙΝΑΚΟΣ Α ἀπὸ τῶν πληροφοριῶν περὶ τοῦ κατ' ἡπείρους ὁπαδῶν τῶν θρησκευτῶν τοῦ Ἀναλυτικοῦ ΠΙΝΑΚΟΣ Β καὶ ἐναρμόνισιν τῶν δύο Πινάκων, παρατίθημι παραπλεύρως τοῦ ΠΙΝΑΚΟΣ Α τὰ ἀπὸ τοῦ ἀναλυτικοῦ ΠΙΝΑΚΟΣ Β προβάλλοντα συνολικὰ ἀποτελέσματα:

1. Witte (1930) ἴδε Βιβλιογραφίαν.

Γενική Στατιστική (Α)			Σύνολα ἀναλυτ. Πίν.(Β)
Πρωτόγονοι	75.000.000 =	3,94 %	77.645.686
Κομφουκιανισμός	270.000.000 =	14,21	270.000.000
Σιντοϊσμός	16.000.000 =	0,83	20.339.700 ¹
Παρσισμός	101.778 =	0,005	
Σικχισμός	3.238.000 =	0,17	
Βουδδισμός	300.000.000 =	15,805	300.214.000
Χινδουϊσμός	240.000.000 =	12,64	240.025.000
Ἰουδαϊσμός	14.200.000 =	0,83	14.335.000
Ἰσλαμισμός	235.000.000 =	12,89	257.046.000
ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΣ	710.000.000 =	36,86	656.677.944
Ἄνεξακρίβωτοι	35.000.000 =	1,82	
Πληθυσμός γῆς	1.898.539.778 =	100 %	1.836.283.330
Ἐκ τοῦ Β πίνακος παραλείπονται οἱ Ἄνεξακρίβωτοι καὶ τὰ ἀποτελέσματα αὐτοῦ παρουσιάζουσι συνολικὴν ἀπὸ τοῦ πρώτου πίνακος διαφορὰν ἐπὶ ἕλαττον			35.000.000 27.256.448 <u>1.898.539.778</u>

Ἄναλυτικὸς πίναξ (Β) ἔχει ὡς παρατίθεται ἐν τῷ τέλει τῆς παρούσης μελέτης ὑπὸ ἔνδειξιν 1.—Πίναξ Β (1930).

Ἄλλ' εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς προβάλλουσιν αἱ ἐξῆς ἀνακρίβειαι τῆς Στατιστικῆς ταύτης:

α) ὡς πρὸς τοὺς Πρωτογόνους. Ἐν σχέσει πρὸς πάσας τὰς λοιπὰς Στατιστικάς, ὁ ἐν ταύτῃ ἀριθμὸς τῶν Πρωτογόνων (Α:75.000.000—Β: 77.645.686) εἶναι τοῦλάχιστον κατὰ τὸ ἥμισυ ἐλάσσων τοῦ ἐν ἐκείναις καὶ πρέπει νὰ ἀναλογισθῇ εἰς 140 ἐκ. τοῦλάχιστον, ὡς προκύπτει καὶ ἐκ τῆς ἐπεξεργασίας τῆς διαφορᾶς τῶν Πινάκων Α καὶ Β, ἣν παρεθέμην ἀνωτέρω κάτωθι τοῦ ἀναλυτικοῦ Πίνακος Β. (35.000.000+27.256.448+77.645.686).

β) Ἀντιθέτως, ὁ Βουδδισμὸς, συγκρινόμενος πρὸς πάσας τὰς λοιπὰς στατιστικάς, πρέπει νὰ ὑποβιβασθῇ εἰς τὸ ἥμισυ, δεδομένου, ὅτι καὶ

1. Ὁ ἀριθμὸς οὗτος (20.339.700) παρουσιάζει ἀπὸ τοῦ ἀριθμοῦ τῆς γενικῆς στατιστικῆς, τοῦ προκύπτοντος ἐκ τῆς ἀθροίσεως τῶν ὁπαδῶν Σιντοϊσμοῦ, Σικχισμοῦ καὶ Παρσισμοῦ (16.000.000+101.778+3.238.000=)	19.339.778
διαφορὰν ἐπὶ ἕλαττον	999.922
	<u>20.339.700</u>

δι' ὃν λόγον εἰς τὸν ἐπόμενον τελευταῖον ἀναλυτικὸν πίνακα ἐπιμέχθησαν αἱ πρὸς ἐναρμόνισιν ἐνδειχθέντες ἀπὸ τῶν ἐν ἄλλαις στατιστικαῖς δεδομένων μικραὶ ἄλλως μεταβολαί (Σιντοϊσμός 17.000.000+Παρσισμός 101.700+Σικχισμός: τὸ αὐτὸ 3.238.000=20.339.700).

ἀριθμοῦ ἀνεξακριβώτων, ἀνταποκρινομένου κατὰ μέσον ὄρον πρὸς τὸν τῶν λοιπῶν ἀπὸ τοῦ 1907 ἐξ. στατιστικῶν, ἐπιβάλλει τὴν συγκράτησιν τοῦ ὑπολογισμοῦ τοῦ πληθυσμοῦ τῆς γῆς εἰς 1765 ἑκ. κατ' ἀνώτατον ὄριον.

Ἐὰν ὁ κατὰ τὸ ἀνθρωπίνως ἐφικτὸν κερδηθεὶς ἀναλογισμὸς οὗτος τῶν στατιστικῶν τιμῶν θεωρηθῇ ὡς ἔχων ὑπὲρ ἑαυτοῦ τὴν μεγίστην δυνατὴν πιθανότητα προσεγγίσεως πρὸς τὴν στατιστικὴν πραγματικότητα, τότε ἡ Στατιστικὴ τοῦ 1930 πρέπει νὰ παρουσιάζῃ τ ε λ ι κ ῶ ς τὴν ἀκόλουθον εἰκόνα:

1930		Πληθυσμὸς τῆς γῆς: 1765 ἑκ. = 100%	
Ἐξωχριστιανικαὶ θρησκείαι	1.108.322.056 =		62,79%
Πρωτόγονοι	140.000.000 =	7,93%	
Κομφουκιανισμὸς	270.000.000 =	15,30	
Σιντοϊσμὸς	16.500.000 =	0,935	
Βουδδισμὸς	150.000.000 ¹ =	8,50	
Χινδουϊσμὸς	240.025.000 =	13,60	
Σικχισμὸς	3.238.000 =	0,1834	
Παρσισμὸς	101.778 =	0,0005	
Ἰουδαϊσμὸς	14.335.000 =	0,8031	
Ἰσλαμισμὸς	257.046.000 =	14,563	
Ἄνεξακριβῶτοι	17.076.278 =	0,975	
ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΣ			
19,02% Ὁρθόδοξοι	124.869.032	656.677.944 ² =	37,21%
0,12% Κόπται	850.000		
1,30% Ἀβυσσηνοὶ	8.500.000		
44,25% Ῥωμαιοπαπ.	290.547.031		
28,60% Προτεστάντ.	187.899.881		
6,71% Ὁμολογιακῶς ἀπροσδιόριστοι	44.012.000		
Ἀσίας 44 ἑκ.			
Μεξικουῦ 12 χιλ.			
<u>100%</u>	Σύνολον	<u>1.765.000.000 =</u>	<u>100 %</u>

1. Ἐκ τούτων, κατὰ τὴν αὐτὴν ὡς ἄνω τοπικὴν Στατιστικὴν (Scharschmidt, σ. 87) 41.000.000 ἐν Ἰαπωνίᾳ.

2. Ἐκ τούτων, κατὰ τὴν αὐτὴν τοπικὴν Στατιστικὴν, 439.000 ἐν Ἰαπωνίᾳ.

1932.

9. Ἀπὸ στοιχείων τῆς ἐν Stuttgart Στατιστικῆς ὑπηρεσίας ἐδημοσιεύθησαν ἀτμημελήτως κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο¹ αἱ ἐξῆς στατιστικαὶ πληροφορίες:

1932 Πληθυσμὸς τῆς γῆς 1.544.510.000 = 100%

Μονοθεϊκαὶ θρησκείαι

Ἰουδαϊσμός	10.860.000	
Χριστιανισμός	534.940.000	
Ἰσλαμισμός	175.290.000	
	<u>721.090.000</u>	
* Ἄλλαι θρησκείαι	823.420.000 ²	
ἐξ ὧν		
Κομφουκιανισμός . . .	300.000.000	
Βραχμανισμός ³	214.000.000	
Βουδδισμός	121.000.000	
Σιντοϊσμός	16.000.000	
	<u>1.544.510.000</u>	<u>100%</u>

Ἐπιπροστίθεται εἰς τὰς πληροφορίες ταύτας, ὅτι ἐπὶ 1.000 κατοίκων τῆς γῆς τὰ 346‰ εἶναι Χριστιανοί, τὰ 114‰ εἶναι Μωαμεθανοί, τὰ 7‰ εἶναι Ἰουδαῖοι καὶ τὰ 533‰ εἶναι ὀπαδοὶ ἄλλων θρησκειῶν.

Τὴν προχειρότητα καὶ ἀτμημελησίαν τῶν ἀνωτέρω πληροφοριῶν ἀποδεικνύουσι τὰ ἐξῆς:

α) Ὁ πληθυσμὸς τῆς γῆς, ὅστις τῷ 1903 ἦτο 1537 ἐκ., ἀνελθὼν μέχρι τοῦ 1930 εἰς 1765 ἐκ., δὲν δύναται τῷ 1932 νὰ ἐπανῆλθεν εἰς τὸν ἀριθμὸν τοῦ 1903 περίπου.

β) Αἱ μονοθεϊκαὶ θρησκείαι, αἵτινες τῷ 1903 εἶχον 762 ἐκ. ὀπαδοὺς καὶ τῷ 1930 περίπου 928 ἐκ., δὲν εἶναι δυνατόν νὰ παρουσιάσουν τῷ 1932 μόνον 721 ἐκ.

1. Garvie (ἴδε Βιβλιογραφίαν).

2. Τὸ δημοσίευμα ἔχει ἐνταῦθα: 834.280.000, προφανῶς ἐσφαλμένως, διότι ὁ ἀριθμὸς οὗτος, προστιθέμενος εἰς τὸ ἄθροισμα τῶν μονοθεϊκῶν θρησκειῶν 721.090.000 μᾶς δίδει ἄθροισμα 1.555.370.000
ὅπερ τοῦ φερομένου ἀρχικοῦ πληθυσμοῦ τῆς γῆς 1.544.510.000
εἶναι μεγαλύτερον κατὰ 10.860.000

Εἶναι συνήθης, ἀλλὰ καὶ δυσεξηγήητος ἡ καὶ ἐν ἐπιστημονικοῖς κειμένιοις προσφορὰ πληροφοριῶν ἄνευ ἐλέγχου τῆς ἀκριβείας αὐτῶν.

3. Πρόκειται καὶ ἐνταῦθα περὶ τοῦ Χινδουϊσμοῦ.

γ) Δὲν ἀναφέρονται 140 ἐκ. πρωτόγονοι τοῦλάχιστον καὶ 15 ἐκ. ἀνεξ-
ακρίβωτοι.

Ἐξ ἄλλου, οἱ ἀριθμοί, οἱ ἀναφερόμενοι εἰς τοὺς ὀπαδοὺς τῶν ἀπω-
σιατικῶν θρησκειῶν, κινοῦνται ἐντὸς τῶν ὀρίων τῆς κατὰ προσέγγισιν πραγμα-
τικότητος, ὡς καταδεικνύει ἡ σύγκρισις αὐτῶν πρὸς τε τὰς ἀνωτέρω καὶ πρὸς
τὰς τῶν ἐπομένων ἐτῶν στατιστικὰς· συγκεκριμένως δὲ ὁ Βουδδισμὸς, ὁ ὑπερ-
διπλασίως ἐξαρθεὶς ἀριθμητικῶς ἐν τῇ δημοσιευθείσῃ στατιστικῇ τοῦ 1930,
ἀναγράφεται ἐνταῦθα εἰς τὸ φυσιολογικόν του ἀριθμητικὸν ἐπίπεδον, ἐξ οὗ
συναποδεικνύεται ἡ ὡς πρὸς τοῦτον σφαλερότης τῆς στατιστικῆς ἐκείνης τοῦ
1930, πρὸ τῆς ὑφ' ἡμῶν ἀναπροσαρμογῆς αὐτῆς εἰς τὰ φυσιολογικά της ἐπί-
πεδα.

Ἀντιθέτως, οἱ ἀριθμοὶ οἱ ἀναφερόμενοι εἰς τὰς τρεῖς μονοθεϊκὰς θρη-
σκείας ὑπολείπονται σημαντικῶς τῆς πραγματικότητος, ὡς ἀποδεικνύεται
ὡσαύτως ἐκ τῆς συγκρίσεως αὐτῶν πρὸς τὰς λοιπὰς στατιστικὰς· οὐδαμῶς δ'
ἀφιστάμεθα τῶν πιθανοτήτων ἐγγύτητος πρὸς τὴν πραγματικότητα, ἐὰν διὰ
τὰς θρησκείας ταύτας χρησιμοποιήσωμεν σχεδὸν αὐτούσια τὰ στατιστικὰ
στοιχεῖα τῶν πρὸ διετίας (1930) πληροφοριῶν.

Συμπληρούμεναι κατὰ τὰ ἀνωτέρω αἰ στατιστικαὶ πληρο-
φορίαι τοῦ 1932 παρουσιάζουσι τὴν ἀκόλουθον ἀριθμητικὴν εἰκόνα,
κατ' ἀνάγκην εἰς «στρογγύλους ἀριθμούς» ἑκατομμυρίων, ἐφ' ἧς καὶ ἐνδεί-
κνυται πλέον, συμπερασματικῶς, ὁ παρ' ἡμῶν ποσοστιαῖος ἀναλογισμὸς τῶν
ὀπαδῶν ἐκάστης θρησκείας ἐπὶ τοῦ νέου, ἀπὸ τῶν ἀνωτέρω κερδιζομένου,
ἀριθμοῦ πληθυσμοῦ τῆς γῆς:

1932

Πληθυσμὸς τῆς γῆς: 1720 ἐκ. = 100%

Πρωτόγονοι	140 ἐκ. =	8,15%
Κομφουκιανισμὸς	300 =	17,44%
Σιντοϊσμὸς	16 =	0,93
Βουδδισμὸς	121 =	7,08
Χινδουϊσμὸς	214 =	12,44
Ἰουδαϊσμὸς	14 =	0,81
Ἰσλαμισμὸς	250 =	14,54
Ἄνεξακρίβωτοι	45 =	0,87
ΕΞΟΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΙΑΙ	1.070 =	62,21%
ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΣ	650 =	37,79%
Ἐν ὅλῳ	1.720 =	100 %

(Συνεχίζεται)